

SPRAVODAJKA OBCE LIPTOVSKÝ PETER

ROČNÍK VI.

JÚL 2011

Č.

1

Bytovka dodala obci mestský charakter

Na sídlisku pri ihrisku za rok vyrástla nová bytovka. Ako nám povedala starostka Anna Papajová, jej dokončenie môžeme očakávať už počas tohtoročnej jesene. Financie na jej výstavbu zabezpečil obecný úrad cez Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR, z ktorého sme dostali 25-percentnú nenávratnú dotáciu, zvyšok je pôžička zo Štátneho fondu rozvoja bývania na 30 rokov. Celkové náklady na stavbu predstavovali 474-tisíc eur, bez inžinierskych sietí a spevnených plôch. V nájomnom dome nájde domov 12 rodín, ktoré sa podelia o štyri dvojizbové a osem trojizbových malometrážnych bytov. Ako starostka vysvetlila, malometrážnych preto, že ich úlohou je viac menej poskytnúť ľuďom bývanie na prechodnú dobu. To

znamená, že je určené mladým rodinám, ktoré sa potrebujú stabilizovať. Obecný úrad momentálne eviduje vyše 20 žiadostí o byty. Podľa slov starostky, výberom nájomníkov do tejto bytovky sa na obecnom úrade zatiaľ nezaoberali a táto činnosť ich očakáva najskôr

v lete. Dodala, že sa pri ňom budú riadiť podmienkami, ktoré sú zakotvené vo všeobecno záväznom nariadení o nájomných bytoch. Hoci táto bytovka bola postavená v rámci systému zahusťovania, časti Liptovského Petra pri hlavnej ceste

dodala mestský a súčasne aj komorný charakter. Záujem stavebníkov v Liptovskom Petre je aj o individuálnu bytovú výstavbu, avšak tú zatiaľ brzdí komplikované vysporiadanie pozemkov.

(plk)

Pre deti i dospelých

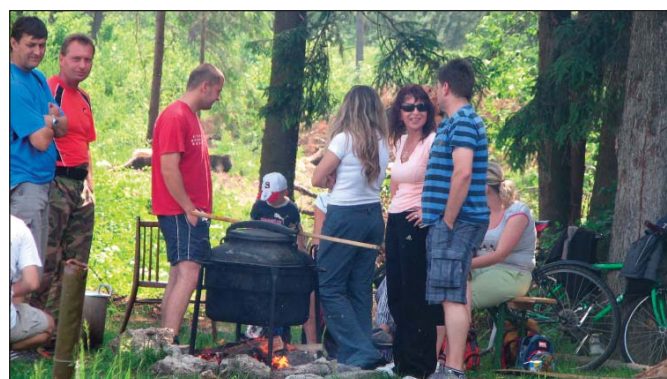
Medzinárodný deň detí sme v Liptovskom Petre oslávili v sobotu 4. júna. Obecný úrad pre petranské deti už tradične na tento deň pripravil množstvo hier (skákanie vo vreci, zhadzovanie kociek, človeče nehnevaj sa, motorky, ukážky z požiarnej techniky). Na svoje si prišli deti v každom veku. Samozrejme, z každej súťaže si odniesli nejakú sladkosť, na ktorú sa niektoré detvák z dediny dokonca úzko

špecializovali. Najväčšiu radosť mali deti z hasiacej peny, v ktorej šantili až kým pena držala. Potom mohli svoje vyhladované brušká zasýtiť výborným gulášom. Keďže nám počasie prišlo, pre viacerých oteckov a mamičky, ktorí na futbalové ihrisko sprevádzali svoje ratolesti, to bola dobrá príležitosť prehodiť slovo dve so susedom či známym, s ktorým sa v behu každodenného života len ťažko možno stretnúť.

Ukážme, že nám to ide

Žlté kontajnery slúžia na plasty, zelené kontajnery slúžia na sklo, čierne kontajnery slúžia na kovové obaly a tetrapaky, papier je možné doniesť na obecný úrad, kde sa sústreďuje a následne bude odvezený do zberných surovín. Olovené batérie, žiarivky a iný odpad obsahujúci ortuť zbierame v suteréne obecného úradu, telefóny a príslušenstvo, počítačové príslušenstvo, nabíjačky, adaptéry, prehrávače, fotoaparáty, kancelárska

technika, MP3 prehrávače a batérie zbierame na poschodí obecného úradu. Odpadové minerálne a syntetické motorové oleje a olejové filtre sa zhromažďujú do kontajnera na to určeného pred domom č. 84 u p. Gajdoša (na Fláku). Ostatný nebezpečný odpad - bielu techniku, obaly od farieb, pesticídov a pod. zbiera obec pomocou organizácie na to určenej 2x ročne. O tomto zbere sú občania informovaní cestou rozhlasu a letákmi.

Na rade je rekonštrukcia kuchyne

V auguste bude materská škola opäť zatvorená, čo niektorým rodičom možno trochu skomplikuje život. Dôvodom je tentoraz rekonštrukcia kuchyne, ktorá už nevyhovuje súčasným normám. Ako nás informovala riaditeľka školy Alena Mihoková, budova každého rok prechádza čiastočnou opravou. Vlní sa napríklad vymaľovanie vstupnej chodby a pribudla v nej plávajúca podlaha. Tohto roku to bude kuchyňa, ktorú tiež čaká maľovanie, nové kachličky, výmena starého nábytku a modernizácia kuchynského zariadenia. Na opravu sa pripravuje aj finančne náročná strecha s odkvapmi, ale tiež zobytnenie

podkrovných priestorov, čo je ale úloha pre obecný úrad do ďalších rokov.

Deti v petranskej materskej škole, v ktorej sa zaoberajú ekologickou výchovou, angličtinou a tanečnou prípravou opäť prežili radostný polrok. Spomenúť môžeme karneval, oslavu Dňa matiek, na MDD zasa výlet s gulášom na chatu v Jamníku. Tento mesiac tie staršie čaká rozlúčka so školským rokom, ale aj s prvou časťou detstva. Na nej dostanú symbolické vysvedčenia, knihy, chýbať nebude torta a pekný program, aby sa o dva mesiace stretli so známymi, ale i neznámymi rovesníkmi v prvej triede základnej školy.

Mimo obce bez mrzutostí

A znova máme v obci problém psíkov a toho, čo po sebe zanechávajú. Asi ani netreba majiteľom pripomínať ich povinnosť - odstraňovať tieto zvyšky. Nuž, nie je to práca ducha povznášajúca, ale láska k zvieratú a zákon prikazujú prinášať aj takéto obeť. V žiadom prípade nevstupujte so svojimi štvornohými miláčikmi do priestorov určených pre deti (okolie preliezok a pieskovišok). Predísť tejto mrzutosti sa dá veľmi jednoducho tak, že vaše kroky nebudú smerovať rovno do stredu obce, či na sídlisko medzi bytovky, ale vyberiete si prechádzku mimo. Napríklad cestu popri diaľnici smerom do Podturne, z východného konca Petra cestu

k dovalovskému mostu, či zo severného smerom na Kaleník. Na týchto ranných alebo večerných destináciách ste so svojim psíkom oveľa slobodnejší než v dedine. Aj pre človeka je to pekná prechádzka, na ktorej v strede prírody môžete zložiť hold horám a liptovskej krajine. Pomyslíte však aj na to, čo by za takú možnosť dali niektorí Bratislavčania.

Rôzne

- 16. júla sa uskutoční na viacúčelovom ihrisku futbalový turnaj.
- V jesenných mesiacoch pripravujeme vystúpenie amatérskeho divadla ATAK 9 z Dovalova, uvítanie detí do života, posedenie s jubilantmi.
- Upozorňujeme na možnosť zapojiť sa do súťaže Miss kompost a vyhrať atraktívne ceny. Viac informácií nájdete na adrese www.priateliazeme.sk

Očakávam dialóg a silu argumentov

Jozef Dvonč, primátor Nitry, bude najbližšie 4 roky predsedom Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS). Delegáti 21. snemu ZMOS, ktorý sa konal 18. a 19. mája v Bratislave, ho za nového predsedu združenia zvolili na 4 roky už v prvom kole. Snemu sa zúčastnilo 1 396 zástupcov miest a obcí. Dvonč nahradí vo funkcii starostu Štrby Michala Sýkora, ktorý bol predsedom ZMOS 18 rokov. Michal Sýkora sa o tento post už nemohol uchádzať, pretože podľa novelizovaných stanov sa vo vedení ZMOS musia striedať starostovia obcí s primátormi miest.

Nový predseda Združenia miest a obcí Slovenska Jozef Dvonč avizuje pripravenosť a vytrvalosť pre rokovania

o zmenách, ktoré čakajú samosprávy. Na minulotýždňovom sneme sme schválili jasné priority, ktoré odrážajú kľúčové priority miest a obcí," hovorí predseda ZMOS Jozef Dvonč. Podľa neho samosprávu čaká mimoriadne zložitá obdoba, v ktorom nepôjde iba o kozmetické úpravy. „V rámci pripravovanej daňovej a odvodovej reformy budeme presadzovať posilnenie vlastných príjmov miest a obcí a takú úpravu rozpočtových pravidiel, aby sme vo svojich rozpočtoch dokázali pružne reagovať na eurofondy. V tejto oblasti sme zbohatli, ale iba na skúsenostiach, ktoré musíme využiť v príprave nového Národného referenčného strategického rámca tak, aby ich čerpanie už nebol zložitý beh cez prekáž-

ky. Ďalšie zmeny očakávame napríklad v sociálnej oblasti. Požadujeme prehodnotenie kompetencií v sociálnych službách a ich následné systémové financovanie," konkretizuje predseda ZMOS.

Združenie miest a obcí Slovenska bude aj počas leta participovať na tvorbe volebného kódexu. Máme záujem presadiť kombinovaný volebný systém pre parlamentné voľby, vďaka ktorému sa vytvorí väčšie prepojenie medzi poslancami a regiónmi.

„Pred nami stojí obrovský kus práce, ktorá si bude vyžadovať trpezlivosť aj vytrvalosť. Očakávam dialóg a silu argumentov, vďaka ktorým musíme nájsť spoločnú reč s vládou a každým partnerom," dodáva Jozef Dvonč.

Z matriky

K 1. 1. 2010 bolo v Obci Liptovský Peter 1 404 obyvateľov.

Od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2010 sa do obce:

- pristáholo 27 obyvateľov, z toho 11 mužov a 16 žien,
- odstáholo 64 obyvateľov, z toho 32 mužov a 32 žien,
- narodilo sa 18 detí z toho 8 chlapcov a 10 dievčat,
- zomrelo 11 ľudí, z toho 5 mužov a 6 žien.

K 31. 12. 2010 bol počet obyvateľov 1 374.

Mnoho ciest sa spojilo do jednej

Vernisáž autorskej výstavy plastík Milana Mikoláša sa konala 26. mája v Klubovni Liptovského kultúrneho strediska v Lipt. Mikuláši. Na výstave nechýbali jeho priatelia, príbuzní a známi z Lipt. Petra, ani početná delegácia členov Artštúdia z Liptovského Hrádku, ktorí boli medzi divákmi v presile a vytvorili veľmi dobrú atmosféru. Počas otvorenia výstavy si účastníci pozreli medailón o živote a diele Milana Mikoláša a nechýbal na nej ani katalóg, ktorý ponúkol prierez takmer celou jeho tvorbou.

Jadro výstavy Milana Mikoláša aj tentoraz tvorili plastiky, ktoré čerpajú inšpiráciu z rôznych zákutí vedy,

ale aj svetových náboženstiev. V priesečníku, kde sa spojilo ich takmer identické poznanie reality vznikla socha, skulptúra, zhmotnená predstava a niekedy dokonca aj veľmi efektívna učebná pomôcka. V tejto mnohodoménovej tvorbe si na svoje určite prišli ľudia poznania, viery i milovníci estetiky. Výstavu však najlepšie charakterizoval citát Alberta Einsteina v úvode katalógu: „Veda odhaľuje neznáme v prírode, umenie a hudba odhaľujú neznáme v ľudskej duši.“ Na záver len doplníme, že to neznáme urobila táto výstava divákovi zároveň aj veľmi blízkym, čo bolo neodškriepiteľnou zásluhou jej autora.

Víkendy v skanzene

10. 7. - Nedel'a rodákov
17. 7. - Z bačovej kuchyne
24. 7. - V tej liptovskej stolici
31. 7. - Ovečka, ovečka....
7. 8. - Čipkárska nedel'a
14. 8. - Z bačovej kuchyne
21. 8. - Včelárska nedel'a
28. 8. - Z bačovej kuchyne

25. 9. - Nedel'a sv. Huberta
2. 10. - Poďakovanie za úrodu
27. 11. - Ondrejský jarmok
5. - 12. 12. - Od Mikuláša do Lucie
29. 12. - Vianoce v Liptove

Srdečne všetkých pozývame.

• Viktor Fox z Lipt. Hrádku už svojimi záhradkami vyzdobil celú priekopu popri ceste do Jamníka a ďalej sa o ne vzorne stará. Keď sme sa nedávno pri ňom zastavili, prezradil nám, že má už 85 rokov a vytvárať nové a nové záhradky ho stále baví. Aj to, že tejto priekope, do ktorej poznášanal metrky žulových okruhliakov z Belej a množstvo samorastov z lesa, vďačí za veľa. Minimálne však za to, že mu pomohla udržať si dobrú fyzickú formu do pomerne vysokého veku, ale tiež, že mu pomohla tvorivo sa realizovať, čo ho zasa naplnia vnútornou spokojnosťou. Pri kamennodrevených dekoráciách môžeme Viktora Foxa stretnúť skoro každý deň. Zvyčajne sedí vo svojom aute zaparkovanom na okraji cesty a číta noviny, občas z neho vyjde, pokosí kus trávnik, a upraví pár skál do nových kreácií, ktoré vyzerajú ako šifrované odkazy mimozemšťanom. Hoci na jednej strane ide o priekopu pri ceste, v ktorej buráca ľudská radosť z tvorenia, na druhej strane sa človek, pre jej obyčajnosť, aj trochu zdráha popriať Viktorovi Foxovi, aby tu strávil ešte mnoho pekných a idylických chvíľ. (plk)

Cez leto nesed'ite doma

• **Hybe - 1. 7. - 3. 10. - Výstava fotografií Ľubomíra Hajdučíka.** Amatérsky fotograf a rímskokatolícky farár v Hybiach Ľubomír Hajdučík na obecnom úrade.

• **Lipt. Ján (Stanišovská dolina) - 1. 7. - 4. 9. - Stanišovská jaskyňa.** Nádherná prehliadka podzemných priestorov so svetlom z čelovky.

• **Liptovský Ján (bistro Krmelec) - 1. 7. - 4. 9. - Krmelec párty.** Posedenie blízko prírody, s dobrým nápojom a živou hudbou.

• **Lipt. Ján - 1. 7. - 4. 9. - Beach party (Hawai, Kuba, Zumba night).** Hudba, nápoje, nočná obloha a príjemné prostredie termálneho kúpaliska.

• **Východná - 1. 7. - 3. 7. - Folklorný festival Východná 2011.** Medzinárodný folklórny festival vo Východnej.

• **Liptovská Porúbka - 9. 7. - Porubčiansky pltník.** Plavenie sa dolu Váhom na rôznych plavidlách, od Kráľovej Lehoty do Uhorskej Vsi.

• **Východná - 17. 7. - Bango spieva Duchoňa.** Koncert Maroša Banga s orchestrom Pavla Zajačka.

• **Lipt. Ján - 24. 7. - Rezbarský deň pri Kadi.** Ukážky

rezbarských prác, zábava pre deti, živá hudba.

• **Lipt. Hrádok - 29. - 30. 7. - Folkovanie pod Skalkou.** Žalman & spol., Fleret, Rolníčky, Berušky...

• **Lipt. Ján (U Rudolfa) - 30. - 31. 7. - Čert a Káča.** České divadlo na Vísce Hořovice uvedie rozprávku A. Dvořáka.

• **Hybe - 1. 8. - 30. 9. - Hrnčiarsky kurz.** Pre pokročilých, ale aj pre začiatočníkov.

• **Pribylina - 13. 8. - Národný výstup na Kriváň.** Tradičný výstup na imponantný tatranský končiar.

• **Východná - 19. 8. - Old Timer Rally Tatry.** Prehliadka automobilových veteránov.

• **Lipt. Hrádok - 21. 8. - Slávnostné otvorenie námestia.**

• **Jakubovany - 22. 8. - Výstup na Baranec.** Po skončení túry sú pripravné pamätné odznaky a bryndzové halušky.

• **Lipt. Ján (U Rudolfa) - 26. 8. - Hudobný večer na záver sezóny.** Koncert skupiny Dixiland Band z B. Bystrice.

• **Kráľova Lehota - 27. 8. - MDD a rozlúčka s prázdninami.**

• **Lipt. Hrádok - 28. 8. 2011 - Wiesnerove dni.** Komorný koncert tria basetových rohov Lotz trio.

Hasiči si pripomínajú deväťdesiat rokov založenia svojho zboru

Najstarší zápis o požiari v L. Petre má skoro kriminálnu zápletku. Pochádza zo začiatku 18. storočia a týka sa Žofie Bendíkovie, ktorú právny zástupca Liptovskej stolice na zasadnutí sedrie 4. februára 1727 obvinil z úmyselného podpaľáctva. Žofia Bendiková bývala v petranskej krčme a údajne po sviatku Troch kráľov sa päťkrát pokúsila podpáliť dedinský hostinec, ktorý patrilo Matejovi Podturňanskému. Nebola veľmi šikovná, oheň, ktorý zapálila, vždy uhasila dedinská stráž. Prvý raz podpálila pavučiny na stene pod senom, druhý raz použila horiacu sviečku, ktorou zapálila seno visiace z povaly, potom zabalila do plátna žeravú pahrebu a vopchala ju v maštali do slamy v posteli, avšak furmani tento oheň včas objavili. Napokon stroskotal aj jej štvrtý pokus. Oheň založila tak, že zapálila hrubšie, menej kvalitné plátno. Dym vychádzajúci cez strechu uvideli ľudia, ktorí sa zbehli pred krčmou a uhasili ho. Hostinskú Žofiu Bendíkovie nemučili, priznala sa a za čin, ktorým ohrozila celú dedinu, bola potrestaná mečom kata na mikulášskom popravisku.

Keďže domy v Lipt. Petre boli zrubové, strechy šindľové alebo slamené, o požiare nebola v tomto storočí núdza. Veľký požiar vypukol v Lipt.

Petre v noci 30. marca 1751, na sviatok Panny Márie v roku 1756 vyhorela polovica Lipt. Petra, v roku 1761 dedina vyhorela dvakrát a tak isto v roku 1767. Katastrofálny požiar, azda najväčší v dejinách Liptovského Petra, postihol dedinu 15. júna 1786. Obec vyhorela do tla, obyvatelia nemali kde skloniť svoje hlavy. Ďalšie požiare sa spomínajú aj roku 1789, 1875 i v roku 1905.

Významným medzníkom v dejinách protipožiarnej ochrany bol koncom 19. storočia vznik prvých hasičských zborov, resp. ohňohasičských spolkov. Takýto roku 1892 vznikol aj v Lipt. Petre. Obec však už vtedy mala ručnú striekačku (sykačku), ktorú kúpil richtár Pavol Martinček ešte v roku 1865. Jeho názov bol „Dobrovoľný hasičský spolok“ (v maď. Szentpéteri önkénytes tüzoltó egylet). Iniciátorom jeho založenia a prvým predsedom bol vtedajší notár v Liptovskom Petre Emil Launer. Hasiči mali vtedy už aj vlastné uniformy. Tento vývoj prerušila prvá svetová vojna.

Presný dátum sa síce nezachoval, ale bolo to v roku 1921, keď sa petranskí hasiči opäť zorganizovali. Bol to však

• Dovezenie dvoch nových zvonov do L. Petra v roku 1926 z firmy Bratia Fischer v Trnave, v pozadí miestni hasiči.

už úplne iný zbor. Mal vlastné stanoviny, jeho členovia sa teoreticky vzdelávali a prakticky cvičili. Prvým predsedom zboru sa stal Ján Plšík, povoláním lesný úradník, ktorý žil v obci. Podpredsedom bol Adam Balco, murár z Lipt. Petra, a jednatel'om Jozef Švaňo, tunajší roľník. Z týchto rokov sa nám zachovali také mená ako Elemír Debnár (1926), Miloš Uličný (1930), Ján Slabej (1930) a Vladimír Šintaj (1926), ktorí boli členmi zboru ešte aj v polovici 70. rokov.

Po oslobodení v roku 1945 mal hasičský zbor v Lipt. Petre 26 členov a veliteľ'om bol Vladimír Šintaj. Členov veľmi rýchlo pribúdalo, v roku 1948 mal zbor už 38 členov a na jeho čele stál Ján Vongrej. V rokoch 1944 - 1950 do zboru prišli ďalší nováčikovia: Ján Bakalár (1949), Dušan Kostovič (1949), Ján Mihok (1947), Milan Petráško (1944), Milan Krivoš (1946) a Vladimír Bakalár (1947). Na jar roku 1951 došlo k legislatívnym zmenám, ktoré dali bodku za spolkovú organizáciu hasičstva na Slovensku. Dobrovoľný hasičský zbor bol premenovaný na

Miestnu jednotu Československého svazu hasičstva v Lipt. Petre a riadil sa novými stanovami, schválenými Okresným národným výborom v Liptovskom Hrádku. Podľa zachovaných údajov bol v roku 1951 veliteľ'om miestnej jednoty Vladimír Šintaj a tajomníkom Štefan Uličný. V roku 1952 bol predsedom miestnej jednoty Michal Slabej, podpredsedom aj veliteľ'om zároveň aj naďalej Vladimír Šintaj a jednatel'om Rastislav Uličný. V roku 1956 bol predsedom Kostovič a podpredsedom M. Uličný. V roku 1955 mala miestna jednotka 38 členov z toho 1 ženu a 8 žiakov. V roku 1960 poklesla členská základňa na 31 členov a na začiatku 1961 opäť poklesla na 21 členov. Na konci roku 1962 mal dobrovoľný hasičský zbor už 42 členov, rovnako aj v polovici roku 1964. V roku 1965 mal zbor 37 mužov a 2 ženy. V roku 1958 začal miestny národný výbor stavbu hasičskej zbrojnice, podobne ako v okolitých obciach, v akcii 5M. Samozrejme, hasičstvo nebola iba doména mužov, ale i žien. Zo 60. rokov treba spomenúť napríklad Vieru Uličnú, Martu Kotríkovú, Júliu Guzmanovú, Emíliu Vongrejovú, Annu Jurášovú, Oľgu Hybenovú, Danu Gažovú a Vlastu Jurčovú. **PhDr. Peter Vitek**

• Slávnostný krst novej motorovej striekačky za obecným domom niekedy v roku 1934.